

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
О. Б. Жильцов
« 07 » 03 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРСПЕКТИВА

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітніх програм 023.00.01 «Образотворче мистецтво»,
023.00.03 «Декоративне мистецтво»
спеціалізацій «Станкова графіка»,
«Дизайн ювелірних виробів»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № Р442/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 07 » 03 2019 р.

Київ – 2019

Розробник: Шпортько Валерій Іванович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Шпортько Валерій Іванович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «16» січня 2019 р.

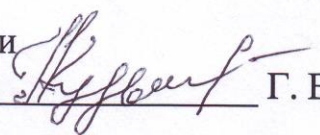
Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми

023.00.01 «Образотворче мистецтво» Г. В. Кузьменко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми

023.00.03 «Декоративне мистецтво» О. В. Коновалова

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2019 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
Вид дисципліни	Вибіркова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/ годин	4/120		
Курс	2		-
Семестр	3	4	-
Кількість змістовних модулів з розподілом:	4	3	-
Обсяг кредитів	2	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	-
Аудиторні	28	28	-
Модульний контроль	4	4	-
Семестровий контроль	28	28	-
Самостійна робота	0	0	-
Форма семестрового контролю	-	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних положень методів побудови різних видів графічних зображень просторових форм на площині, а також – основних положень способів розв’язання задач на визначення їх положення, розмірів та геометричних властивостей за наданими зображеннями.

Завдання навчальної дисципліни:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл образотворчого мистецтва й мистецтвознавства, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення абстрактних композицій та відтворення двовимірних і тривимірних об’єктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об’єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення,

	застосування набутих знань на практиці.
--	---

3. Результати навчання за дисципліною

Студент повинен знати:

- термінології, основних правил і прийомів побудови зображень інтер'єрів
- фронтального та кутового розташування, побудова зображення арок та тіней від природного та штучного джерела світла.
- традиції і цінності національної культури і уміти спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми розвитку професійної діяльності мистецької освіти.

Вміти:

- створювати зображення за законами лінійної та повітряної перспективи;
- використовувати в практичній роботі закони побудови перспектив інтер'єрів, арок та тіней (власних і падаючих), як одного із засобів формоутворення та художньої виразності зображення.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійні
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Перспектива. Загальні положення							
Тема 1. Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту.	7	1		4			2
Тема 2. Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі	11	1		4			6
Модульний контроль	2						
Разом	20	2		8			8
Змістовий модуль 2. Побудова тіл обертання у перспективі							
Тема 3. Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі	11	1		4			6
Тема 4. Побудова перспектив складних тіл обертання. Ваза	10			4			6
Модульний контроль							
Разом	21	1		8			12
Змістовий модуль 3. Зображення арок у перспективних скороченнях							
Тема 5. Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі	10			4			6
Модульний контроль							
Разом	10			4			6
Змістовий модуль 4. Побудова дзеркальних відображень у перспективі							
Тема 6. Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді	7	1		4			2
Модульний контроль	2						
Разом	9	1		4			2
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60	4		24			28
Змістовий модуль 5. Побудова інтер'єрів за заданими розмірами у перспективі							
Тема 7. Побудова зображення інтер'єра фронтального положення за заданими розмірами.		1		4			4
Тема 8. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами		1		4			4
Тема 9. Побудова зображення інтер'єра фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи.				4			4
Тема 10. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за розмірами автора творчої роботи.				4			4
Модульний контроль	2						
Разом	36	2		16			16

Змістовий модуль 6. Побудова зображення тіней у перспективі							
Тема 11. Побудова зображення тіней у перспективі від природнього джерела світла.				2			4
Тема 12. Побудова зображення тіней у перспективі від штучного джерела світла.				2			4
Модульний контроль	2						
Разом	14			4			8
Змістовий модуль 7. Аналіз картини художника							
Тема 13. Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва	10			6			4
Модульний контроль							
Разом	10			6			4
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60	2		26			28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Перспектива. Загальні положення

Тема 1. Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту

Лекція (1 година). Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту.

Рекомендовані джерела: [2,49-58]

Практичне заняття – 4 год. Уміння побудувати зображення квадрата і кола у перспективі дає можливість спрощувати цілий ряд перспективних побудов. Уміння будувати перспективу квадрата і кола дає змогу художникові правильно зображувати предмети з прямокутними, циліндричними, конічними та іншими формами тіл (будівлі, меблі в інтер'єрі), предмети вжитку (горщики, тарілки, чашки).

Завдання 1.1. Побудувати квадрат вертикального розташування. Бічна сторона квадрата(AB)-150 см.

Послідовність виконання завдання: а) визначити лінії картинної площини; б) визначити на картинній площині висоту лінії горизонту (Н), головну точку зору (Р), зорову відстань (S) та дистанційні точки (D1 і D2); за допомогою лінійного масштабу висоти, ширини і глибини визначити місце знаходження квадрата, його розміри і перспективне скорочення його бічних сторін.

Послідовність побудови зображення кола у перспективі: сутність його побудови зводиться до побудови квадрата, а потім в нього вписують коло, по визначених восьми точкам, які лежать на бічних сторонах та діагоналях квадрата.

Завдання 1.2. Побудувати коло горизонтального розташування. Діаметр кола-100 см. Коло розташоване на глибині простору-50 см. при висоті лінії горизонту-120 см.

Рекомендовані джерела: [3,36-41, 42-53]

Тема 2. Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі

Лекція (1 година). Побудова перспектив куба та чотирикутної піраміди, розташованих паралельно картинній площині.

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 2.1. Побудувати зображення куба при висоті лінії горизонту(Н)-170 см. Зображення куба розташовано на глибині простору картинної площини-150 см. Бічна сторона куба(АВ)-120 см.

Рекомендовані джерела: [5, 59-64].

Змістовий модуль 2. Побудова тіл обертання у перспективі

Тема 3. Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі.

Лекція (1 година).

Уміння будувати перспективу кола дає змогу художникові правильно зображувати предмети з циліндричними та конічними формами.

Рекомендовані джерела: [4, 42-45].

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 3.1. Побудувати зображення циліндра. Висота лінії горизонту – 170 см., циліндр розташовано у вертикальному положенні на глибині простору – 100 см., діаметр циліндра – 100 см., висота циліндра – 200 см.

Завдання 3.2. Побудувати зображення конуса. Висота лінії горизонту – 200 см., конус розташовано на глибині простору картинної площини, яка дорівнює 50 см. Висота конуса – 180 см., діаметр основи конуса – 120 см.

Рекомендовані джерела: [3, 42-45].

Тема 4. Побудова перспектив складних тіл обертання. Ваза

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 4.1. Побудувати зображення тіла обертання /вази/. Висота лінії горизонту – 200 см. Ваза розташована в картинній площині на глибині простору – 120 см. Висота вази – 150 см. Основа (А) діаметром – 30 см. Середина вази (В) діаметром – 80 см. Нижня частина горловини вази (С) – 60 см. Верхня частина горловини вази (D) діаметром – 80 см. Відстань від основи вази (А) до середньої частини (В) – 40 см. Відстань від середньої частини вази (В) до нижньої частини горловини (С) – 40 см. Висота горловини вази від(С) до (D) – 70 см.

Рекомендовані джерела: [3, 53-59], [4, 117-124]

Змістовий модуль 3. Зображення арок у перспективних скороченнях

Тема 5. Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 5.1.

а) побудувати лучкову арку за заданими розмірами. Арка розташована паралельно картинній площині(фронтальне розташування). Висота арки(до

п'ят, точок (А і В)-300 см. Ширина арки-200 см. Глибина арки-100 см. Висота лінії горизонту-150 см.;

в) побудувати лучкову арку, розташовану під кутом до картинної площини (кут-90 градусів). Бічна сторона арки розташована паралельно до картинної площини. Висота арки до п'ят точок (А і В)-350 см. Ширина арки-200 см. Глибина арки-100см. Висота лінії горизонту-200 см.

Рекомендовані джерела: [4,127-130].

Змістовий модуль 4. Побудова дзеркальних відображень у перспективі

Тема 6. Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді.

Лекція (1 година). Побудова відображень предметів у дзеркальних поверхнях. Прийоми побудови відображень предметів у дзеркальній поверхні води та у пласкому дзеркалі.

Рекомендовані джерела: [2,130-132], [4,166-170]

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 6.1. Пропонується побудувати відображення в дзеркалі, яке розташоване вертикально на бічній стіні інтер'єра.

Завдання 6.2. Пропонується побудувати відображення в дзеркалі, яке знаходиться на бічній стіні під деяким кутом, верхня частина якого нахилена до глядача.

Рекомендовані джерела: [2,130-132]

Змістовий модуль 5. Побудова інтер'єрів за заданими розмірами у перспективі

Тема 7. Побудова зображення інтер'єра фронтального положення за заданими розмірами

Лекція – 1 год. Побудова інтер'єра фронтального положення за заданими розмірами.

Перспектива, в якій одну із стін інтер'єра зображують паралельно картині, називається фронтальною.

Рекомендовані джерела: [2,88-93]

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 7.1. Побудувати зображення інтер'єра фронтального розташування за заданими розмірами: ширина кімнати-600см., висота кімнати-300 см., глибина кімнати-800 см. Висота лінії горизонту(Н)-120 см. Бічна стіна має два вікна: ширина-100 см., висота-180 см., висота підвіконня-75 см. Ширина простінка-80 см. Одне із вікон знаходиться від кута кімнати на відстані 100 см. На протилежній стіні знаходяться двері: ширина дверей-100 см., висота-240 см. Двері розташовані від кута кімнати на відстані 200 см. Зорова відстань(PZ) дорівнює 2R.

Рекомендовані джерела: [4, 132-93].

Тема 8. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами

Лекція – 1 год. Побудова інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами.

Композиція кутової перспективи інтер'єра визначається задумом художника. Відповідно до нього і вибирають висоту горизонту, положення головної точки картини, а також кути повороту стін по відношенню до картинної площини.

Рекомендовані джерела: [4, 146-147].

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 8.1. Побудувати зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами. Висота лінії горизонту (Н)-200 см. Висота кімнати-300 см. Глибина простору на якому знаходиться кут кімнати-800 см. Одна із стін кімнати розташована по відношенню до картинної площини під кутом 60 градусів. На стіні, що розташована зліва від глядача, знаходиться вікно: висота-180 см., ширина-100 см. Вікно від кута кімнати розташоване на відстані-200 см. Висота підвіконня-75 см. На стіні справа знаходяться двері: висота дверей-240 см., ширина-100 см. Від кута кімнати двері розташовані на відстані-25 см.

Рекомендовані джерела: [2, 94-97].

Тема 9. Побудова зображення інтер'єра фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 9.1. Створити ескіз виконаний в масштабі на основі зібраних (створених) матеріалів на практичних заняттях в аудиторії. Завершена робота композиції має зображення інтер'єру фронтального розташування.

Рекомендовані джерела: [4, 132-93].

Тема 10. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за розмірами автора творчої роботи

Практичне заняття – 4 год.

Завдання 10.1. Створити ескіз виконаний в масштабі на основі зібраних (створених) матеріалів на практичних заняттях в аудиторії. Завершена робота композиції має зображення інтер'єру кутового розташування.

Рекомендовані джерела: [2, 94-97].

Змістовий модуль 6. Побудова зображення тіней у перспективі

Тема 11. Побудова зображення тіней у перспективі від природнього джерела світла

Практичне заняття – 2 год.

Завдання 11.1. Побудувати тінь від прямої (AB), розташованої вертикально в картинній площині. Сонце знаходиться високо над горизонтом перед прямою (AB), зліва від глядача і прямої (AB).

Завдання 11.2. Сонце позаду глядача. Тут сонячні промені-це низхідні паралельні прямі. Їх положення на картині визначається зображенням перспективи променя АВ і його проекцію на горизонтальну площину. Точка сходу для перспектив променів, що лежить нижче лінії горизонту і в напрямку протилежному сонцю, а її проекція - на лінії горизонту.

Рекомендовані джерела: [2, 124-127].

Тема 12. Побудова зображення тіней у перспективі від штучного джерела світла

Практичне заняття – 2 год.

Завдання 12.1. Дано інтер'єр фронтального положення з світною точкою(S), підвішеною до стелі в точці S1. Побудувати власні і падаючі тіні від предметів: а) прямокутної форми; в) паралелепіпеда; с) циліндра; d) конуса

Рекомендовані джерела: [4,156-158].

Змістовий модуль 7. Аналіз картини художника

Тема 13. Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва

Прийоми аналізу елементів картини: положення лінії горизонту, зоровій відстані від глядача до картини, кута зору. Прийоми аналізу побудови рисунків виконаних з натури. Використання прийомів аналізу перевірки правильності використання перспективних побудов зображень об'єктів в картині художника.

Практичне заняття – 6 год.

Завдання 12.1. Студентам пропонується (для аналізу картини художника), репродукцію роботи І. Ю. Рєпіна «Не чекали».

- 1) Визначити положення лінії горизонту;
- 2) Визначити положення точки зору і величину зорової відстані;
- 3) Визначити висоту лінії горизонту за предметами, які зображені в картині (стіл, стілець. Висотою розташування ручки на дверях);
- 4) За визначеним масштабом висоти лінії горизонту, визначити параметри кімнати (висоту, ширину і глибину кімнати);
- 5) визначити висоту зображень фігур людей і предметів на картині, їх габаритних розмірів.

Рекомендовані джерела: [2, 137-142]

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	0,5	0,5	-	-	0,5	0,5	1	1	-	-	-	-
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом													
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	2	2	2	2	8	8	2	2	3	3
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом													
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	2	20	2	20	8	80	2	20	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом													
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	1	5	1	5	4	20	2	10	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	-	-	-	-	1	25	1	25	1	25	-	-
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено													
Разом		-	80	-	54,5	-	27	-	52,5	-	134	-	57	-	38
Максимальна кількість балів:		443													
Розрахунок коефіцієнта:		443: 100 = 4,43													

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1. Перспектива. Загальні положення

Тема 1. Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту

Самостійна робота – 2 год.

Завдання 1.1. Побудувати квадрат горизонтального розташування. Бічна сторона квадрата(AB)-100 см. Квадрат розташований на глибині простору картинної площини-50 см. Висота лінії горизонту-120 см.

Завдання 1.2. Побудувати коло вертикального розташування. Діаметр кола-150 см. Коло розташоване на глибині простору картинної площини-50 см. Висота лінії горизонту-120 см.

Рекомендована література: [4, 36-41, 42-53].

Тема 2. Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі

Самостійна робота – 6 год.

Завдання 2.1. Побудувати зображення куба при висоті лінії горизонту(H)-200 см. Куб розташований на глибині простору картинної площини-170 см. Бічна сторона куба(AB)-140 см.

Завдання 2.2. Побудувати зображення чотирикутної піраміди. Висота лінії горизонту (H)-180 см. Зображення піраміди розташоване на глибині простору картинної площини-100 см. Висота піраміди-170 см., сторона основи піраміди-110 см.

Рекомендована література: [5, 59-64].

Змістовий модуль 2. Побудова тіл обертання у перспективі

Тема 3. Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі.

Самостійна робота – 6 год.

Послідовність виконання завдання самостійної роботи:

- а) знаходження меж картинної площини;
- в) визначення висоти лінії горизонту;
- с) знаходження головної точки зору(P);
- д) визначити зорову відстань(S) і дистанційні точки (D1) і (D2);
- е) за допомогою лінійних масштабів: висоти, ширини і глибини, виконати завдання з побудови тіл обертання: циліндра, конуса.

Вимоги до виконання завдань:

Графічне зображення виконувати охайно. Зображення тіл обертання і картинну площину слід наводити основною лінією. Таблицю з розмірами розташувати поряд із зображенням, шрифтом встановленим ГОСТ 2.304-81 «Шрифти креслярські». Висота шрифту 2,5 мм., або 3,5 мм.

Завдання 3.1. Побудувати зображення циліндра розташованого горизонтально. Основа циліндра паралельна картинній площині. Циліндр розташований на глибині простору картинної площини-100 см. Діаметр циліндра – 100 см., висота циліндра – 200 см., висота лінії горизонту – 160 см.

Рекомендована література: [4, 93-97].

Тема 4. Побудова перспектив складних тіл обертання. Ваза

Завдання 4.1. Побудувати зображення вази. Висота лінії горизонту-150 см. Ваза розташована на глибині простору картинної площини-100 см. Висота вази-100 см. Основа вази(А) діаметром-50 см. Середина вази(В) діаметром 30 см. Верхня частина вази діаметром-70 см. Відстань від основи вази(А) до діаметра в точці(В)-40 см.

Рекомендована література: [4, 124-126]

Змістовий модуль 3. Зображення арок у перспективних скороченнях

Тема 5. Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі

Самостійна робота – 6 год.

Завдання 5.1. Пропонується виконати побудову зображення півциркульної арки. Аркади. Арки розташовані паралельно картинній площині (фронтальне розташування). Арки знаходяться на різній глибині простору: 100 см., 200 см., 300 см. Висота арки-300 см. Ширина арки-180 см. Глибина арки-50 см. Висота лінії горизонту-120 см.

Завдання слід виконувати охайно з дотриманням усіх вимог, які необхідні при виконанні такого виду роботи, на форматі А-4. Видимі частини контуру зображення необхідно наводити основною лінією.

Завдання 5.2. Пропонується побудувати зображення півциркульної арки, яка розташована бічною стороною паралельно до картинної площини. Висота арки-350 см. Ширина арки-200 см. Глибина арки-120 см. Висота лінії горизонту-150 см.

Завдання 5.3. Пропонується побудувати зображення двох півциркульних арок, які розташовані під кутом 60 градусів по відношенню до картинної площини. Висота арки-300 см. Ширина арки-160 см. Глибина арки-100 см. Висота лінії горизонту-100 см. Відстань між арками (простінок), дорівнює 50 см.

Рекомендована література: [2,51-54], [4,127-130].

Змістовий модуль 4. Побудова дзеркальних відображень у перспективі

Тема 6. Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді.

Самостійна робота – 2 год.

Завдання 6.1. Пропонуються вправи На побудову відображення предметів, що знаходяться в інтер'єрі: а) в дзеркалі, яке розташоване вертикально та під кутом. Побудувати відображення стільця з розмірами: висота(до сидіння)-45 см., висота спинки стільця-45 см. Сидіння стільця-50х50 см. Ніжки стільця розташовані відповідно (50х50) см.

Завдання 6.2. Пропонуються вправи на побудову відображення стільця за розмірами, які зазначено у завданні 11.1. відображення у дзеркальній поверхні підлоги.

Виконати побудову відображення гілки дерева, яка знаходиться у воді в точці (А), а інші її точки (В,С), та ін., знаходяться над поверхнею води.

Рекомендована література: [2,130-132], [4,166-170]

Змістовий модуль 5. Побудова інтер'єрів за заданими розмірами у перспективі

Тема 7. Побудова зображення інтер'єра фронтального положення за заданими розмірами

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 7.1. Побудувати зображення фронтальної перспективи кімнати ширина якої – 400 см., висота – 300 см., глибина кімнати – 600 см. Бічна стіни має вікно шириною 200 см., висота вікна – 180 см. Висота підвіконня – 75 см. Вікно від кута кімнати знаходиться на відстані 150 см. Протилежна стіна має двері ширина яких – 80 см., висота дверей – 240 см. Двері розташовані від кута кімнати на відстані 200 см. Висота лінії горизонту – 150 см. Зоровій відстані(SZ) – 2R.

Рекомендована література: [2, 88-93].

Тема 8. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 8.1. Дано кімнату, ліва стіна якої розміщена до картинної площини під кутом 60 градусів з глибиною зображуваного кута-800 см. Висота кімнати-300 см. На правій стіні проріз для вікна шириною-200 см., висотою-180 см., товщина стіни-20 см. Висота підвіконня-75 см. Вікно від кута кімнати знаходиться на відстані-100 см. На правій стіні-двері: ширина-100 см., висота-240 см. Від кута кімнати двері розташовані на відстані-300 см.

Рекомендована література: [2, 94-97], [4,144-147].

Тема 9. Побудова зображення інтер'єра фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 9.1. Композиційний пошук, що виконується студентом на довільному форматі і художніми матеріалами за вибором студента.

Створити ескіз композиції творчої роботи, яка має, як складову композиції, інтер'єр фронтального розташування. зображення інтер'єру студент має побудувати за всіма правилами перспективи. Інтер'єр, його розміри, мають відповідати композиційному задуму.

Рекомендовані джерела: [4, 132-93].

Тема 10. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за розмірами автора творчої роботи

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 10.1. Дано кімнату, ліва стіна якої розміщена до картинної площини під кутом 60 градусів з глибиною зображуваного кута-800 см. Висота кімнати-300 см. На правій стіні проріз для вікна шириною-200 см., висотою-180 см., товщина стіни-20 см. Висота підвіконня-75 см. Вікно від кута кімнати знаходиться на відстані-100 см. На правій стіні-двері: ширина-100 см., висота-240 см. Від кута кімнати двері розташовані на відстані-300 см.

Рекомендовані джерела: [2, 94-97].

Змістовий модуль 6. Побудова зображення тіней у перспективі

Тема 11. Побудова зображення тіней у перспективі від природнього джерела світла

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 11.1. Побудувати зображення тіні від конуса, який стоїть на предметній площині. Сонце(S) розташовано в уявному просторі позаду глядача і зліва від нього.

Завдання 11.2. Сонце знаходиться збоку глядача. Сонячні промені паралельні картині. В цьому випадку перспективи паралельних променів, нахилених під певним кутом до предметної площини на картині зображують паралельними, а їх проекції паралельні основі картини.

Рекомендована література: [2,124-127].

Тема 12. Побудова зображення тіней у перспективі від штучного джерела світла

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 12.1. В інтер'єрі фронтального розташування зображені предмети побуту (меблі), які освітлені електричною лампочкою. Пропонується побудувати власні і падаючі тіні від зображених в інтер'єрі предметів.

Рекомендована література: [2,122-124].

Змістовий модуль 7. Аналіз картини художника

Тема 13. Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва

Самостійна робота – 4 год.

Завдання 13.1. Виконати вправи на аналіз перспективних зображень в картинах художників, майстрів образотворчого мистецтва (вибір твору студент визначає особисто).

Рекомендована література: [4, 184-187]

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Оригінальність композиції;
2. Композиційна рівновага;

3. Повнота обсягу виконання;
4. Якість виконання;
5. Виявлення творчого підходу.

6.3. *Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*

Модульний контроль здійснюється у вигляді практичної роботи на задану тему.

Модульна контрольна №1– 2 год.

Завдання: побудувати квадрат і коло на різній висоті від лінії горизонту. Розміри: квадрат - 100х100см., коло діаметром - 100 см. Висота лінії горизонту - 50 см.; 120 см.; 180 см.

Модульна контрольна №2- 2 год.

Завдання: побудувати зображення півциркульної арки за розмірами: висота лінії горизонту-170 см.; висота арки до шелега (Е) - 400 см.; ширина арки-300 см. Зображення півциркульної арки розташувати перпендикулярно до картинної площини на глибині простору 50 см. І зоровій відстані(D).

Модульна контрольна №3-2 год.

Завдання: побудувати перспективне відображення об'єктів у дзеркалі і воді.

Зображення постаті людини , яка стоїть на певній відстані від дзеркала (АВ), дзеркало нахилене верхньою його частиною на глядача під певним кутом (10-15 градусів). Дзеркало розташоване на бічній стіні інтер'єра.

Модульна контрольна №4-2 год.

Завдання: побудувати зображення інтер'єру кутового розташування за розмірами: висота лінії горизонту - 170 см.; висота кімнати-300 см.; глибина простору на якій знаходиться кут кімнати-800 см.; одна із бічних стін знаходиться під кутом 60 градусів по відношенню до картинної площини; в інтер'єрі кімнати вікно 180х100 см., висота підвіконня-75 см.; шириною підвіконня-20 см.; вікно від кута кімнати на відстані-200 см. На протилежній стіні знаходяться двері, висота-200 см.; ширина дверей-100 см. Від кута кімнати двері розташовані на відстані 100 см.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень. 	21 – 25
<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень. 	17 – 20

<ul style="list-style-type: none"> володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з допущенням певних помилок; продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень. 	13 – 16
<ul style="list-style-type: none"> студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	9 – 12
<ul style="list-style-type: none"> студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	5 – 8
<ul style="list-style-type: none"> студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	1 – 4

6.4. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.*

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Перспектива» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом навчального року.

6.5. *Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.*

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Перспектива» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом навчального року.

6.6. *Шкала відповідності оцінок*

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально – методична картка дисципліни «Перспектива»

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III	Змістовий модуль IV	Змістовий модуль V				Змістовий модуль VI		Змістовий модуль VII
Назва модуля	Перспектива. Загальні положення		Побудова тіл обертання у перспективі		Зображення арок у перспективних скороченнях	Побудова дзеркальних відображень у перспективі	Побудова інтер'єрів за заданими розмірами у перспективі				Побудова зображення тіней у перспективі		Аналіз картини художника
Кількість балів за модуль	80 балів		54,5 балів		27 балів	52,5 балів	134 бали				57 балів		38 балів
Теми лекцій	Тема 1. Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту	Тема 2. Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі	Тема 3. Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі			Тема 6. Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді	Тема 7. Побудова зображення інтер'єра фронтального положення за заданими розмірами	Тема 8. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами					
	0,5 бала	0,5 бала	0,5 бала			0,5 бала	0,5 бала	0,5 бала					
Теми практичних занять	Тема 1. Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту	Тема 2. Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі	Тема 3. Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі	Тема 4. Побудова перспектив складних тіл обертання. Ваза	Тема 5. Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі	Тема 6. Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді	Тема 7. Побудова зображення інтер'єра фронтального положення за заданими розмірами	Тема 8. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами	Тема 9. Побудова зображення інтер'єра фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи.	Тема 10. Побудова зображення інтер'єра кутового розташування за розмірами автора творчої роботи.	Тема 11. Побудова зображення тіней у перспективі від природнього джерела світла.	Тема 12. Побудова зображення тіней у перспективі від штучного джерела світла	Тема 13. Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва
	4 бали за відвідування + 40 балів за роботу		4 бали за відвідування + 40 балів за роботу		2 бали за відвідування + 20 балів за роботу	2 бали за відвідування + 20 балів за роботу	8 балів за відвідування + 80 балів за роботу						
Самостійна робота	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)
Види поточного контролю	МКР 1- 25 балів					МКР 2- 25 балів	МКР 3- 25 балів				МКР 4- 25 балів		
Підсумковий рейтинговий бал	443 бали (коефіцієнт визначення успішності: 4,43)												

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Владимирский Г. А. Перспектива: пособие для студентов педагогических институтов / Г. А. Владимирский. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1969. – 127 с.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
2. Доржиев Ц. Ц., Чистяков Ф. К. Перспектива и тени. Методические указания по теме «Перспектива и теория теней» курса «Начертательная геометрия и технический рисунок» для студентов специальности: 070601 «Дизайн. Дизайнер (графический дизайн)» и строительных специальностей. – Улан-Удэ.: ВСГТУ, 2007. – 42 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3219/>)
3. Макарова М.Н. Перспектива: учебное пособие для студентов педагогических институтов по художественно-графическим специальностям / М. Н. Макарова. – М.: Просвещение, 1989. – 191.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
4. Соловьев С. А. Перспектива. Учебное пособие для учащихся педучилищ. – М.: Просвещение, 1981. – 144 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2916/>)
5. Ткач Д.И. Архитектурное черчение: Справочник / Д. И. Ткач, Н. Л. Русскевич, П. Р. Ниринберг, М. Н. Ткач; Под ред. Д. И. Ткача. – К.: Будивэльнык, 1991. – 271, [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2595/>)
6. Жданова Н.С. Перспектива. Учебное пособие для учащихся средних специальных учебных заведений / Н.С. Жданова. – М.: гуманитарный издательский центр «ВЛАДОС», 2006. – 219с.:ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2570/>)

Додаткова:

7. Кириченко М.А. Основы образотворчої грамоти / М.А. Кириченко, І.М. Кириченко – К.: Вища школа, 2002. – 190 с.
8. Кононова О.К. Перспектива. Методическое указание. – Томск, ТПУ, 2000.
9. Кононова О.К. Тени в перспективе. Методическое указание. – Томск, ТПУ, 2000.
10. Макаров В.І. Інженерна та комп'ютерна графіка. Навчально-методичний комплекс / В.І. Макаров, В.Г. Шевченко, М.Г. Макаренко та ін. – К.: Книжкове видавництво НАУ, 2005.
11. Макарова М.Н. Перспектива – М.: Академический проект, 2002. – 475 с.
12. Петрова В.В. Тени в перспективе. Учебно-методическое пособие / В.В. Петрова, Т.А. Буткова – Тольятти: ТГУ, 2011. – 54 с.